

oktober 2012

NOTAT

Resumé og kommentarer til hørings svar vedrørende forslag til lov om ændring af lov om Forebyggelsesfonden (Ændring og udvidelse af fondens formål m.v.)

---

1. Indledning

Udkast til forslag til Lov om ændring af lov om Forebyggelsesfonden blev sendt i høring til organisationer m.v., jf. bilag 1, tirsdag den 9. oktober 2012 med frist til fredag den 26. oktober 2012.

Fra de organisationer m.v., lovforslaget er sendt i høring til, er der modtaget hørings svar fra Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation (AC), Ankestyrelsen, Arbejdsløshedskassen for selvstændige (ASE), Arbejdsmarkedets Erhvervs sygdomssikring (ATP), Arbejdsmiljørådet, Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Regioner, Danske Universiteter, Danske Ældreråd, Datatilsynet, Erhvervsstyrelsen, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, Forsikring & Pension, Frie Funktionærer, FSR – Danske Revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Jobrådgivernes Brancheforening, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Kommunernes Landsforening (KL), Kristelig Fagbevægelse, Landsorganisationen (LO), Lederne, Rigsrevisionen, Roskilde Universitetscenter og Rådet for Social Udsatte.

Der er derudover modtaget hørings svar fra Lolle & Nielsen.

Følgende har ikke haft indholdsmæssige bemærkninger til lovforslaget: Advokatrådet, Ankestyrelsen, Arbejdsløshedskassen for selvstændige (ASE), Arbejdsmarkedets Erhvervs sygdomssikring (ATP), Arbejdsmiljørådet, Danske Universiteter, Danske Ældreråd, Datatilsynet, Erhvervsstyrelsen, Finanstilsynet, FSR – Danske Revisorer, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Kristelig Fagbevægelse, Rigsrevisionen.

De modtagne hørings svar vedlægges.

Nedenfor gennemgås de indkomne hørings svar opdelt på hovedtemaer med angivelse af afgivne hovedsynspunkter med et kort referat af hørings svarene og kommentar hertil.

Anvendte forkortelser

I dette høringsnotat er der anvendt forkortelser for en række høringsparter. De anvendte forkortelser er:

AC	Akademikernes Centralorganisation
CFU	Centralorganisationernes Fællesudvalg
DA	Dansk Arbejdsgiverforening
DH	Danske Handicaporganisationer
FA	Finanssektorens Arbejdsgiverforening
FF	FRIE Funktionærer
FP	Forsikring og Pension
FTF	Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd
JB	Jobrådgivernes Brancheforening
KL	Kommunernes Landsforening
LO	Landsorganisationen i Danmark

2. Bemærkninger til lovforslaget

2.1. Fondens formål

2.1.1. Generelle bemærkninger

DA er enig i, at fokus for Forebyggelsesfondens arbejde skal ændres, således at arbejdspladsfastholdelse og tilbagevenden til arbejdsmarkedet inddrages under Fondens formål og aktiviteter. DA har særlig noteret, at der med lovændringen sættes et øget fokus på fastholdelse af medarbejdere og en styrkelse af inklusionen på arbejdsmarkedet, så borgere på kanten af arbejdsmarkedet får bedre mulighed for at anvende deres arbejdsevne, hvilket er positivt. En udrulning af fastholdelsescentret på landsplan kan være med til at sikre og understøtte, at arbejdsskadede kan bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet. DA finder det samtidig helt centralt, at initiativerne omkring fastholdelse samtænkes, for at opnå den ønskede effekt og skabe synergi.

AC hilser det velkommen, at der med lovforslaget lægges op til en målretning af fonden, som bl.a. bidrager til øget samspil mellem den forebyggende arbejdsmiljøindsats og arbejdsmarkedspolitikken i øvrigt (inklusion og fastholdelse). AC hilser det samtidig velkommen, at der lægges op til en række administrative forenklinger i administrationen af fonden.

FF støtter, at fondens formål gøres mere rummeligt.

Danske Regioner finder det positivt, at fonden i vidt omfang søges tilpasset de omstændigheder, der gør sig gældende aktuelt.

DH er som udgangspunkt positiv over for en bredere formålsbeskrivelse for Forebyggelsesfondens, herunder det foreslåede fokus på inklusion af udsatte borgere på arbejdsmarkedet. Inklusion bliver i forbindelse med førtidspensions- og fleksjobreformen et centralt fokusområde, som DH imødeser, at Forebyggelsesfondens i højere grad kan understøtte.

FP støtter målet om at forebygge fysisk og psykisk nedslidning, arbejdsulykker og erhvervssygdomme, ligesom de finder det vigtigt med fastholdelse og hurtig tilbagevenden på arbejdsmarkedet.

Det er CFU's vurdering, at målretningen af Forebyggelsesfonden trækker i den rigtige retning. CFU finder, at det er rigtigt at udvide fondens formål til også at omfatte fastholdelsesinitiativer, og at det med tilbagetrækningsreformen, hvor alle skal blive længere på arbejdsmarkedet, er rigtigt at igangsætte aktiviteter, der kan styrke nedslidte lønmodtageres mulighed for at blive længere på arbejdsmarkedet.

FA støtter, at Forebyggelsesfonden får et bredere fokus, hvorved fondens indsatser kan understøtte et øget udbud af arbejdskraft, hvilket kan komme hele arbejdsmarkedet til gode.

JB er positive overfor, at arbejdsmiljøindsatsen indgår i et tydeligere og mere direkte samspil med beskæftigelsesindsatsen.

Lederne bemærker, at man på et overordnet plan kan tilslutte sig ideen om en styrkelse af samspillet mellem Forebyggelsesfonden og beskæftigelsesindsatsen. Samtidig bifalder Lederne, at fondens område udvides, så det rummer såvel den primære forebyggelse (arbejdsmiljøet), fastholdelse og inklusion. Det giver mulighed for synergi og mere koordinerede indsatser, der favner de tre områder. Det er vigtigt, at dette udnyttes i den konkrete udmøntning. Lederne har anført det som centralt, at fondens indsatser generelt har et virksomhedsperspektiv. Det er på virksomhederne, at nedslidningen skal forebygges, og det er på virksomheder, at medarbejderne med nedsat arbejdsevne, uanset årsagen, skal fastholdes og inkluderes.

FTF støtter intentionerne i lovforslaget om at målrette Forebyggelsesfonden. Det er FTF's vurdering, at ændringerne indeholder en række positive elementer, der samlet set vil have en større effekt på arbejdsmiljøet end de projekter, der tidligere har fået støtte i fonden. Det er positivt, at det bliver muligt at støtte bredere indsatser, der ikke nødvendigvis er i projektform. Det giver bl.a. mulighed for at støtte en målrettet tilsynsindsats i forhold til nedslidning og psykisk arbejdsmiljø og for at give støtte til arbejdsmiljørådgivning og forebyggelsespakker. FTF havde dog hellere set, at midlerne til fastholdelsesinitiativer ikke blev taget fra Forebyggelsesfonden, da der fortsat er et stort behov for at prioritere forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer.

FF finder det værd at overveje, om de overordnede mål ikke ville blive bedre understøttet ved at styrke fx sygedagpengeområdet med midlerne, frem for en kapital udskilt i fonden.

CFU ser helst, at midlerne til fastholdelse ikke bliver taget fra forebyggelsesindsatsen, idet der fortsat er behov for at styrke forebyggelsen af den fysiske og psykiske nedslidning.

AC finder det beklageligt, at den samlede mængde af midler til rådighed for den forebyggende arbejdsmiljøindsats reduceres, idet en række arbejdsmarkedspolitiske tiltag fremover skal finansieres af fonden. AC havde hellere set, at man finansiere-

de tiltagene i forhold til fastholdelse, seniorpakker, rehabilitering og fleksjobbonus med andre midler.

AC finder, at hvis Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse skal bidrage til en effektiv indsats, som på sigt kan sikre mindre nedslidning og større arbejdskraftudbud forudsætter det, at fondens midler også tilkommer de grupper, som forventes at udgøre fremtidens nedslidningstruede, dvs. jobgrupper, der risikerer psykisk nedslidning. AC frygter, at lovforslagets og den bagvedliggende aftales nuværende målgruppeafgrænsning for fonden vil indebære, at den langsigtede forebyggelses- og fastholdelseeffekt bliver begrænset.

DH finder, at beskrivelserne af, hvordan forebyggelse, fastholdelse og inklusion konkret skal forstås, ikke er tilstrækkeligt inkluderende i forhold til mennesker med handicap, herunder især mennesker med progredierende (fremadskridende) handicap.

LO havde helst set, at midlerne til fastholdelse ikke blev taget fra forebyggelsesindsatsen, idet der fortsat er behov for at styrke forebyggelsen af den fysiske og psykiske nedslidning.

Rådet for Socialt Udsatte støtter overordnet set forslaget om, at fondens midler fremover skal kunne styrke inklusion på arbejdsmarkedet.

Kommentar:

Formålet med lovforslaget er, at det skal understøtte, at fonden får et tydeligere og mere direkte samspil med beskæftigelsesindsatsen. Fonden skal således fremadrettet bidrage til indsatser inden for arbejdsmiljøet, herunder forebyggelse af fysisk og psykisk nedslidning, arbejdsulykker og erhvervssygdomme. Formålsbestemmelsen er derfor udformet, så den er mere rummelig end hidtil, og fondens fokusområde bliver bredere. Fonden skal fortsat bidrage til, at nedslidningen på arbejdsmarkedet reduceres.

Lovforslaget udmønter det politiske udspil "Et godt og langt arbejdsliv for alle", som i alt rummer 10 initiativer, der skal sikre et tydeligere samspil mellem arbejdsmiljøindsatsen og den øvrige beskæftigelsesindsats. Fem af initiativerne er målrettede indsatser til bekæmpelse af nedslidning på arbejdsmarkedet, og fem af initiativerne er målrettede øget fastholdelse på arbejdsmarkedet.

2.1.2. Fastholdelse og inklusion

DH ønsker det indføjjet i lovbemærkningerne, at fastholdelse også kan omfatte medarbejdere, der ikke aktuelt har nedsat arbejdsevne, men som er i risiko for at få nedsat arbejdsevne, hvis der ikke træffes fastholdelsesforanstaltninger. Det kan bl.a. omfatte personer, som er i risiko for udstødning af arbejdsmarkedet pga. et erhvervet eller progredierende (*fremadskridende*) handicap. DH mener endvidere, at inklusion også bør omfatte borgere, som har været ude af arbejdsmarkedet eller aldrig har fået fodfæste på arbejdsmarkedet pga. et handicap.

Rådet for Socialt Udsatte foreslår, at muligheden for at støtte indsatser, der skal inkludere udsatte mennesker på arbejdsmarkedet gøres mere eksplicit og tydelig i de

kommende bekendtgørelser og vejledninger, for derved i højere grad at anskueliggøre denne mulighed på mere lige fod med de øvrige indsatsområder.

DH ønsker, at ”støtte til indsatser over for borgere, der pga. langvarige sygdomsforløb mv. er på kanten af arbejdsmarkedet” også eksplicit skal omfatte handicap.

Kommentar:

Bemærkningerne til lovforslaget er allerede formuleret, så ønskerne fra DH og Rådet for Socialt Udsatte er omfattet og kan rummes i loven. En yderligere præcisering kunne – selvom det skete ved eksemplificering – tolkes som en begrænsning i anvendelsesområdet.

DH's ønske, om at ”støtte til indsatser over for borgere, der pga. langvarige sygdomsforløb mv. er på kanten af arbejdsmarkedet” også eksplicit skal omfatte handicap, er imødekommet ved, at handicap er tilføjet under lovbemærkningernes nr. 5.

2.1.3. Nuværende hovedformål

DH påpeger, at de foreslåede lovændringer bl.a. medfører, at det specifikke fokus på projekter om bedre genoptræning og rehabilitering af syge og personer med handicap, fondens hidtidige hovedformål 2, udgår. Optimal genoptræning og rehabilitering er ofte helt afgørende for fastholdelse og inklusion af personer med handicap på arbejdsmarkedet, og DH foreslår derfor, at dette formål bevares i lovgivningen, fx i beskrivelsen af indsatser, der bidrager til inklusion på arbejdsmarkedet. DH henviser i den forbindelse til, at de foreningsejede specialsygehuse vil kunne bidrage med relevante indsatser, hvorfor de bør skrives ind i lovforslaget.

Kommentar:

Det fremgår af lovforslaget, at der vil kunne ydes støtte til bl.a. ”indsatser, der bidrager til at fastholde seniorer samt medarbejdere med nedsat arbejdsevne eller bidrager til hurtig tilbagevenden til arbejdsmarkedet efter sygdom” og ”indsatser, der bidrager til inklusion på arbejdsmarkedet”. Genoptræning og rehabilitering vil således fortsat kunne rummes i lovens formål.

2.1.4. Psykisk arbejdsmiljø

AC finder, at vægtningen mellem det fysiske og det psykiske arbejdsmiljø fremstår uklar, og at det – i modsætning til tidligere (fondens hidtidige hovedformål 4) – ikke længere er tydeligt, at der er behov for en særlig indsats i forhold til forebyggelse af stress.

AC finder det problematisk, at der i forebyggelsesindsatsen i forhold til psykisk nedslidning i såvel lovforslaget som i den bagvedliggende politiske aftale (”Et godt og langt arbejdsliv for alle”) foretages en afgrænsning til ”særligt nedslidningstruede brancher”. En lang række akademiske jobgrupper er ikke koncentreret i bestemte brancher, og det er i højere grad jobbets karakter end branchetilhørsforholdet, der er afgørende for risikoen for psykisk nedslidning. AC foreslår derfor, at man i forhold til hele forebyggelsesindsatsen vedr. psykisk arbejdsmiljø indfører en arbejdspladstilgang.

AC finder desuden ikke, at de nuværende kriterier, dvs. bl.a. overhyppighed af førtidspension, langvarigt sygefravær og efterløn, for afgrænsning af særligt nedslidningstruede brancher er tilstrækkelige og hensigtsmæssige, når det handler om risiko for psykisk nedslidning. Psykisk belastede og stressramte akademikere går ofte på arbejde. Efterlønsordningen er ikke attraktiv for hovedparten af akademikerne bl.a. pga. modregningsreglerne. Betingelserne for at få tilkendt førtidspension som følge af psykisk nedslidning udelukker i dag anerkendelse af mange akademikeres psykiske nedslidning. Alvorlig arbejdsrelateret stress er ikke på erhvervs sygdomslisten og vil typisk heller ikke blive anerkendt som arbejdsskade. Sygefraværsindikatoren, efterlønsstatistikkerne og førtidspensionsstatistikken er derfor ikke velegnede til at identificere hovedparten af de nedslidningstruede akademikere. AC foreslår på den baggrund, at man nedsætter en kommission eller et fagligt udvalg, der i samarbejde med NFA får til opgave at udvikle relevante nedslidningskriterier for psykisk nedslidning på tværs af jobgrupper og brancher. Indtil sådanne kriterier er udviklet, foreslår AC – jf. ovenfor – at målgruppen for de psykiske forebyggelsespakker og for den øvrige rådgivnings- og tilsynsindsats rettet mod (psykisk) nedslidningstruede gøres bredere, så alle, der kan dokumentere psykiske belastninger på arbejdspladsen, har mulighed for at søge forebyggelsespakker og midler i Fondens for Forebyggelse og Fastholdelse.

FTF foreslår, at grundlaget for hvilke brancher der udpeges som særligt nedslidningstruede suppleres med oplysninger, der specifikt beskriver hvilke jobgrupper, der særligt er udsat for dårligt psykisk arbejdsmiljø. FTF henviser i den forbindelse til, at regeringsudspillet – ”Et godt og langt arbejdsliv for alle” - peger på en række jobgrupper, der særligt er udsat for psykisk nedslidning, og som derfor skal have en målrettet tilsynsindsats fra Arbejdstilsynet. FTF finder det nærliggende, at disse grupper også omfattes af betegnelsen ’særligt nedslidningstruede brancher’ og mener, at det vil sikre en mere ligelig balance i indsatsen og dermed en mere reel ligestilling mellem det fysiske og psykiske arbejdsmiljø. FTF anfører i den forbindelse, at der også er en række jobgrupper inden for det private område, der i høj grad er præget af psykisk nedslidning.

Kommentar:

Med lovforslaget lægges der op til, at der skal gennemføres tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø. Indsatsen over for det psykiske arbejdsmiljø bliver således styrket.

De særligt nedslidningstruede brancher kan både være prægede af dårligt fysisk og dårligt psykisk arbejdsmiljø. Brancherne udvælges ikke primært ud fra fysisk nedslidning, men ud fra risikoen for førtidspension, langtidssygefravær eller efterløn. Risikoen for disse faktorer hænger sammen med både det fysiske og det psykiske arbejdsmiljø. På den måde sikres det, at indsatsen kommer de brancher til gode, hvor de ansatte har den største risiko for ikke at kunne holde til at arbejde et helt arbejdsliv, hvad enten risikoen hænger sammen med det fysiske arbejdsmiljø eller det psykiske arbejdsmiljø. Fx er fængselsvæsenet præget af en række belastninger i det psykiske arbejdsmiljø, mens problemerne inden for bygge og anlæg især hænger sammen med det fysiske arbejdsmiljø. Inden for døgninstitutioner og hjemmepleje hænger problemerne sammen med både det psykiske arbejdsmiljø og det fysiske arbejdsmiljø. .

Virksomhederne i næsten alle de brancher, hvor der skal gennemføres tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø, har også mulighed for at søge om forebyggelsespakker og få støtte til arbejdsmiljørådgivning. Der er kun én branche, der omfattes af tilsynsindsatsen i forhold til psykisk arbejdsmiljø, hvor virksomhederne ikke kan søge om forebyggelsespakker og arbejdsmiljørådgivning.

Målgruppen for de særlige tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø omfatter både brancher og jobgrupper. Beskæftigelsesministeriet vil medio 2013 følge op på de særlige tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø og på den baggrund vurdere om, det giver anledning til ændringer.

Tilsynsindsatserne i forhold til psykisk arbejdsmiljø gennemføres i nedslidnings-truede brancher og jobgrupper, hvor de ansatte er udsat for psykiske belastninger i form af risiko for vold og trusler om vold samt høje følelsesmæssige krav i arbejdet. Udvælgelsen af jobgrupperne til tilsynsindsatsen i forhold til psykisk arbejdsmiljø tager afsæt i de analyser, der lå til grund for det tidligere hovedformål 4, hvor der er inddraget psykiske belastninger.

Analyserne viser, at akademikergrupper i forhold til disse kriterier ikke hører med blandt de jobgrupper, der er de mest belastede. Det er vurderingen, at de nuværende kriterier i tilstrækkelig grad sikrer, at indsatsen kommer de brancher til gode, hvor de ansatte har den største risiko for ikke at kunne holde til et helt arbejdsliv, og hvor behovet for en indsats derfor er størst. AC påpeger, at akademikere kan være udsat for en række forhold i deres arbejde, der kan indebære risiko for stress, hvis der ikke sker en forebyggende indsats. Det er derfor naturligvis fortsat vigtigt, at virksomhederne sørger for at tage hånd om det psykiske arbejdsmiljø på akademikerarbejdspladser.

2.2. Fremtidige indsatser

2.2.1. Forebyggelsespakker

CFU finder det beklageligt, at målgruppen for støtte til arbejdsmiljø og forebyggelsespakker alene vil være arbejdspladser, hvor man kan forebygge nedslidning, arbejdsulykker og erhvervs sygdomme, mens der ikke nævnes noget særligt om psykisk nedslidning.

AC foreslår, at man målretter forebyggelsespakker for psykisk arbejdsmiljø til de arbejdspladser (eller jobgrupper), hvor man – uanset branchetilhørsforhold - kan dokumentere særlige udfordringer i det psykiske arbejdsmiljø i form af fx APV-resultater, trivselsmålinger, personaleomsætning, sygefravær, NAK-data mv.

FA ønsker præciseret i bemærkningerne til lovforslaget, at alle brancher og enkeltvirksomheder vil kunne drage nytte af fondens indsatser, herunder bl.a. gennem "forebyggelsespakker".

Roskilde Universitet har anført, at der ikke er noget grundlag for at slutte, at forebyggelsespakker giver større effekt, da pakkerne endnu ikke er blevet evalueret.

Kommentar:

Forebyggelsespakker udvikles som udgangspunkt til de nedslidningstruede brancher.

Jf. ovenfor kan de særligt nedslidningstruede brancher være præget både af dårligt fysisk og dårligt psykisk arbejdsmiljø. Brancherne udvælges ikke primært ud fra fysisk nedslidning, men ud fra risikoen for førtidspension, langtidssygefravær eller efterløn. Risikoen for disse faktorer hænger sammen med både det fysiske og det psykiske arbejdsmiljø.

AC's forslag står i modsætning til ønsket om en nem ansøgningsprocedure. Forslaget vil medføre en mere kompliceret ansøgningsprocedure, og det vil være mere ressourcekrævende for virksomhederne at udarbejde dokumentation for de arbejdsmiljømæssige udfordringer. Dette kan være særligt udfordrende for små virksomheder. Beskæftigelsesministeriet lægger desuden vægt på, at midlerne kommer virksomheder til gode i brancher, hvor branchen har en fælles udfordring i form af, at de ansatte fx har en særlig høj risiko for at blive nedslidt.

Som nævnt vil Beskæftigelsesministeriet medio 2013 følge op på de særlige tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø og på den baggrund vurdere om, det giver anledning til ændringer. Regeringens intention med fondens midler er ikke, at fondens indsatser skal komme alle brancher og enkeltvirksomheder til gavn. Midlerne skal bruges der, hvor behovet er størst.

Det er som påpeget af Roskilde Universitet korrekt, at der ikke foreligger en egentlig måling af forebyggelsespakkernes effekt på nuværende tidspunkt (det bemærkes i den forbindelse, at Center for Arbejdsmiljø og Arbejdsliv under Roskilde Universitet deltager i det konsortium, der forestår den tværgående, eksterne evaluering af fondens projekter.). Erfaringer fra de virksomheder, der allerede har gennemført en pakke, viser dog, at forebyggelsespakkerne er hensigtsmæssige forløb for særligt mindre virksomheder, og at de har en positiv effekt på arbejdsmiljøet. Via forebyggelsespakkerne gennemføres der således indsatser, som der er en vis sikkerhed for virker i praksis. Der er således på den baggrund tale om en begrundet antagelse om, at forebyggelsespakkerne vil give større sikkerhed for effekt. De foruddefinerede forebyggelsespakker er endvidere nemmere at evaluere ensartet på tværs, hvilket, alt andet lige, giver en bedre mulighed for, at man i givet fald vil være i stand til at foretage en tværgående effektvurdering, end det har været tilfældet med fondens hidtidige projekter.

2.2.2. Seniorpakker

LO anbefaler, at seniorpakker på linje med forebyggelsespakker og støtte til arbejdsmiljørådgivning målrettes de nedslidningstruede brancher, hvor der er dokumentation for, at den fysiske og psykiske nedslidning er størst. Der er forskningsmæssig dokumentation for, at førtidig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet hænger tæt sammen med dårligt helbred, højt arbejdspress, høje fysiske arbejdskrav og lav jobtilfredshed. LO er dog åbne for, at der kan vise sig behov for også at tilbyde seniorpakker inden for andre brancher og jobgrupper, i det omfang der foreligger dokumentation for, at andre brancher og jobgrupper har særlige udfordringer, der kalder på en seniorpolitisk indsats.

FA ønsker præciseret i bemærkningerne til lovforslaget, at alle brancher og enkeltvirksomheder vil kunne drage nytte af fondens indsatser, herunder bl.a. gennem "seniorpakker".

Kommentar:

Det er intentionen, at seniorpakkerne navnlig skal rettes mod mindre og mellemstore virksomheder, som ikke så ofte har en egentlig personale- eller seniorpolitik og/eller selvstændige HR-afdelinger.

Tankegangen bag seniorpakker bygger på konceptet for forebyggelsespakkerne for så vidt, at det skal være nemt at søge og anvende for virksomhederne. Imidlertid er problemstillingerne om fastholdelse af seniorer på arbejdsmarkedet ikke helt sammenlignelige med arbejdsmiljøindsatserne i forebyggelsespakkerne.

Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI) har august 2011 udarbejdet en analyse af 55 - 70-åriges forbliven på arbejdsmarkedet, som viser, at en seniorindsats særligt skal rette sig mod kvinder, lavtuddannede, offentligt ansatte og personer, der før 60-årsalderen har nedsat arbejdstid, i bestræbelserne på at få flere til at blive længere tid på arbejdsmarkedet. Det kunne tyde på, at seniorindsatserne i højere grad skal fokusere på jobgrupper, herunder køn og aldersgrupper, frem for på brancher.

Forebyggelsesfonden igangsætter et udviklingsarbejde med det formål at få afdækket de relevante målgrupper, hvor der forventes at være det største potentiale for en effekt af indsatsen. Derfor er der ikke på forhånd fastsat bestemte målgrupper. Det kan således ikke udelukkes, at udviklingsarbejdet afdækker behov for en seniorindsats i brancher eller hos jobgrupper, som ikke er omfattet af de særligt nedslidningstruede brancher og jobgrupper, ligesom en målretning i forhold til andre kriterier, fx køn og alder, kan komme på tale. Udviklingsarbejdet igangsættes primo januar 2013 med inddragelse af relevante aktører undervejs. De første seniorpakker vil blive udbudt til virksomhederne omkring 1. juni 2013.

2.2.3. Udvikling af pakker

FTF har ønsket, at det skal fremgå af lovens bemærkninger, at pakkerne skal udvikles i samarbejde med relevante organisationer, da organisationerne har stor viden om hvilke problemstillinger, der kendetegner de forskellige brancher og jobgrupper, og hvilke løsninger, der fungerer, ligesom organisationerne kan medvirke til at øge kendskabet til pakkerne.

Lederne finder, at det fremadrettet er vigtigt, at inddrage parterne, bl.a. i de relevante branchearbejdsmiljøråd, i udviklingen af pakkerne. Dette øger sikkerheden for, at pakkerne svarer til branchens behov, og at de formidles ud til virksomhederne i branchen. Det er vigtigt, at såvel udviklingsperspektivet som virksomhedsperspektivet ikke glemmes.

AC finder, at der i lovforslaget og den bagvedliggende aftale "Et godt og langt arbejdsliv for alle" er et meget ensidigt seniorfokus. Der er behov for pakker, der understøtter en fastholdelsesindsats for alle aldersgrupper – også de yngre og midald-

rende som rammes af nedslidning og arbejdsskader, som giver nedsat arbejdsevne. AC foreslår derfor, at der udvikles fastholdelsespakker, som gælder både seniorer og mennesker, som uanset alder er ramt af nedsat arbejdsevne, og hvor støtte til inklusion er påkrævet. AC finder, at fondens bestyrelse skal inddrages i udformningen af senior-/ fastholdelsespakkerne. Det fremgår ikke klart af bemærkningerne til lovforslaget, om dette er tiltænkt.

DA foreslår, at organisationer og branchearbejdsmiljøråd i højere grad inddrages i arbejdet om udvikling af forebyggelsespakker, seniorpakker m.v.

LO ønsker, at det sikres og eksplicit understreges i lovbemærkningerne, at arbejdsmarkedets parter skal inddrages aktivt i udarbejdelsen af seniorpakker. LO ønsker endvidere, at det sikres og eksplicit understreges, at tillidsvalgte altid skal inddrages i gennemførelsen af seniorpakker på arbejdspladsniveau, og at partsrepræsentanter på brancheplan el. lign. deltager ved udformningen af de seniorpakker, som skal afprøves på virksomhedsplan i samarbejde mellem ledelsen og tillids-/sikkerhedsrepræsentant med inddragelse af de berørte seniormedarbejdere.

Kommentar:

Det fremgår af gældende lov, at de relevante organisationer inddrages i udarbejdelsen af bl.a. forebyggelsespakker. Der har været gode erfaringer hermed, og der er ikke påtænkt nogen ændringer i forhold til den hidtidige praksis.

Det vil blive præciseret i lovbemærkningerne, at forebyggelsespakker og seniorpakker vil blive udviklet i samarbejde med relevante organisationer, herunder arbejdsmarkedets parter m.fl.

Udviklingsarbejdet omkring seniorpakkerne igangsættes som nævnt primo januar 2013. I forbindelse med i gennemførelsen af seniorpakker på arbejdspladsniveau kan der være behov for inddragelse af tillidsrepræsentanterne. Det følger af lov om information og høring af lønmodtagere, at virksomheden blandt andet har pligt til via lønmodtagerrepræsentanterne at høre de ansatte om virksomhedens beslutninger, om arbejds tilrettelæggelse og ansættelsesforholdene.

2.2.4. Arbejdsmiljørådgivning

DA finder det – set i lyset af at der ikke længere er frie projektmidler – meget relevant, at det for fondens midler sikres, at offentlige og private virksomheder fortsat kan få økonomisk støtte til at søge branchespecifik rådgivning fra autoriserede arbejdsmiljørådgivere. DA mener, at de foreslåede initiativer, som snævert har fokus på seniorer samt de særlige nedslidningstruede brancher og jobgrupper, er for snævre i sit sigte i forhold til at iværksætte initiativer med et bredere fokus på hele arbejdsmarkedet.

FTF sætter spørgsmålstegn ved, om støtteordningen, som den er tænkt udmøntet, vil blive taget i brug på de offentlige arbejdspladser, når der er krav om 50 % medfinansiering.

Kommentar:

Formålet med indsatsen er, at virksomheder skal kunne få økonomisk støtte, hvis de søger rådgivning om, hvordan de kan mindske antallet af arbejdsulykker, forbedre det psykiske arbejdsmiljø eller nedbringe antallet af medarbejdere, der overbelaster muskler og skelet. Det fremgår af udspillet "Et godt og langt arbejdsliv for alle", at virksomhederne medfinansierer halvdelen af udgifterne ved rådgivningen. Ordningen har en økonomisk understøttende funktion og forudsætter, at virksomheden forpligter sig økonomisk til at løse det arbejdsmiljøproblem, der søges om tilskud til. Det kan endelig anføres, at fondens erfaringer tyder på, at medfinansiering medfører større incitament og engagement i gennemførelsen af de konkrete indsatser både i private og offentlige virksomheder.

2.2.5. Tilsynsindsatser

DA finder det fejlagtigt, at der med flere af de foreslåede initiativer tilføres betydelige midler til tilsyn på områder, som allerede er omfattet af særlige tilsynsindsatser. En øget myndighedsindsats med tilsyn er ikke det rette middel til at sikre forebyggelse og fastholdelse, idet der anlægges en problemorienteret tilgang frem for en positiv og udviklingsorienteret tilgang til det at gå på arbejde. En øget tilsynsindsats for fondens midler vidner om en forældet tro på effekten af tilsyn og en manglende respekt og anerkendelse af, at arbejdsmiljøet varetages og udvikles i virksomhederne i et samarbejde mellem arbejdsgivere og medarbejdere.

KL kan ikke støtte, at der anvendes midler fra fonden til at finansiere driftsopgaver hos Arbejdstilsynet i form af øgede tilsynsindsatser i forhold til bestemte jobgrupper og brancher.

AC går ud fra, at AC-jobgrupper også indgår som målgruppe for de særlige tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø, som der årligt afsættes 15 mio. kr. til fra fondens midler. AC mener imidlertid, at der bør afsættes mindst 50 mio. kr. årligt set i lyset af problemets omfang.

AC finder desuden, at der mangler sammenhæng mellem målgrupperne for de særlige tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø og målgrupperne for forebyggelsespakker og rådgivningstilskud, idet det i de foreslåede særlige tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø anerkendes, at psykisk nedslidning rammer en række jobgrupper, som ikke nødvendigvis er omfattet af de "særligt nedslidningstruede brancher". For AC illustrerer det det problematiske i branchetilgangen i forebyggelsesindsatsen i forhold til psykisk nedslidning. AC foreslår derfor, at målgrupperne for de særlige tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø også har adgang til forebyggelsespakker.

Kommentar:

Tilsynsindsatserne er en del af udmøntningen af udspillet "Et godt og langt arbejdsliv for alle".

De brancher, hvor der skal gennemføres tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø, er som hovedregel udvalgt som en delmængde af de nedslidningstruede brancher, hvor der gennemføres særlige tilsynsindsatser. Derfor har virksomhederne i næsten alle de brancher, hvor der skal gennemføres tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø, også mulighed for at søge om forebyggelsespakker og

få støtte til arbejdsmiljørådgivning. Der er kun tale om én branche, der ikke er omfattet af initiativerne om forebyggelsepakker og arbejdsmiljørådgivning, men som omfattes af tilsynsindsatsen i forhold til psykisk arbejdsmiljø.

Beskæftigelsesministeriet vil medio 2013 følge op på de særlige tilsynsindsatser i forhold til psykisk arbejdsmiljø og på den baggrund vurdere om, det giver anledning til ændringer.

DA anfører, at tilsynet anlægger en problemorienteret tilgang. Det skal hertil bemærkes, at de særlige tilsynsindsatser er karakteriseret ved både vejledning og kontrol i en dialog med virksomheden. Derudover skal det bemærkes, at en væsentlig del af midlerne på arbejdsmiljøområdet anvendes til kontrol af virksomhederne, hvilket bl.a. begrundes i, at tilsyn har en effekt i forhold til forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer.

2.2.6. Frie Midler

DA finder det beklageligt og problematisk, at der ikke længere er frie projektmidler til virksomhederne. Med den politiske aftale er samtlige af fondens midler bundet i en lang række initiativer, som i væsentlig grad finansierer offentlige aktiviteter frem for at understøtte arbejdspladsrelaterede projekter, hvor virksomheder kan arbejde med en stadig arbejdsmiljøfaglig kvalificering og professionalisering af arbejdsmiljøindsatsen på virksomhedsniveau med henblik på at forebygge fysisk og psykisk nedslidning samt arbejdsulykker og erhvervssygdomme. Med denne tilgang er der en risiko for, at nye og innovative idéer på virksomhederne til styrkelse af forebyggelse og fastholdelse ikke opsamles, og læringen og de gode effekter ikke videregives til andre virksomheder. DA har noteret sig, at der med lovforslaget fortsat er hjemmel til at indkalde projektansøgninger i åbne ansøgningsrunder, og at der fortsat er 400 mio. kr. som endnu ikke er disponeret. Disse midler bør anvendes til at støtte virksomhedsrettede projekter.

AC finder det uhensigtsmæssigt, at der lægges op til stort set at fjerne muligheden for, at (primært større) virksomheder kan udvikle og søge støtte til egne projekter til forebyggelse. Erfaringer fra de udviklingsorienterede projekter ville kunne bruges til at videreudvikle forebyggelsepakkerne. AC foreslår derfor, at der tilstræbes en balance mellem forhåndsdefinerede pakker og udviklingsorienterede projekter, således at der fortsat vil være afsat midler til at støtte virksomhedernes egne projekter.

Danske Regioner ser gerne, at der fortsat vil være mulighed for at søge og modtage midler til projekter udformet af virksomhederne, da forebyggelsen og den yderligere udvikling af forebyggelse bedst sker ved virksomhedsnære projekter med lokal forankring. Det høje faglige niveau i virksomhedsprojekter ville fortsat skulle sikres, og dette ville kunne ske ved anvendelse af ekstern bistand.

Lederne finder, at der også fremadrettet bør gives mulighed for at allokere midler til interventions- og udviklingsindsatser, hvor nye metoder og hjælpemidler udvikles og afprøves. Lederne er derfor tilfredse med, at der i lovforslaget fortsat er grundlag for at indkalde projektansøgninger i åbne ansøgningsrunder, hvor de 400 mio. kr. af fondens midler, der endnu ikke er disponeret, kan anvendes.

KL finder det uheldigt, at en konsekvens af måletningen af fonden er, at det ikke længere er muligt at søge om midler til egentlige arbejdspladsprojekter. Det er KL's opfattelse, at udvikling af forebyggelse bedst sker ved virksomhedsnære projekter med lokal forankring. KL nævner, at man anerkender den særlige indsats Arbejdsskadestyrelsens Fastholdelsescenter har gjort, men finder det forkert at finansiere driften af centeret med midler fra fonden, da midlerne kunne gøre større nytte som støtte til virksomhedsrettede projekter.

Lolle & Nielsen (LN) finder, at der fortsat er behov for, at Forebyggelsesfonden kan støtte konkrete projekter til udvikling af tekniske hjælpemidler til forbedring af det fysiske arbejdsmiljø (fondens nuværende hovedformål 1b). LN finder, at det vil få uheldige konsekvenser, hvis Forebyggelsesfondens rolle i forhold til at støtte sådanne initiativer ændres. Dertil finder LN, at en samfundsøkonomisk gevinst vil gå tabt i kraft af den forestående udmøntning af Forebyggelsesfondens arbejde, da forebyggelse i særdeleshed kan betale sig indenfor det fysiske arbejdsmiljø. LN foreslår to tiltag for at sikre, at resultaterne af støttede projekter kommer endnu flere mennesker til gavn. For det første skal branchens parter inkluderes i projektets fremskred, for at den udviklede teknik forankres i branchen. For det andet skal man arbejde mere aktivt med selvfinansiering af samtlige af projektkonsortiets parter for at skabe en vedholdende forpligtelse fra projektgruppen.

Roskilde Universitet anfører, at man med primært foruddefinerede indsatser går glip af den kreativitet og den netværksdannelse, som mange af fondens projekter har bidraget til at skabe. Man går også glip af den afprøvning af nye idéer og udvikling og udveksling af erfaringer, som virksomhedsprojekterne hidtil har været bærere af. Roskilde Universitet foreslår derfor, at man fortsat reserverer nogle midler til de frie og kreative projekter, eller på anden måde støtter vækstlaget i udviklingen af arbejdslivets kvalitet.

Kommentar:

Udspillet, "Et godt og langt arbejdsliv for alle", disponerer Forebyggelsesfondens midler frem til og med 2015. Den støtte, der fremover gives direkte til arbejdspladser/virksomheder, vil primært være i form af foruddefinerede indsatser, som trin for trin beskriver aktiviteter, der gennemføres på virksomheden. Som en konsekvens heraf vil det ikke længere være muligt at ansøge om midler til virksomhedernes egne projektindsatser.

2.3. Målgruppe / ansøgningsberettigede

2.3.1. Generelle bemærkninger

LO foreslår i sammenhæng med fondens øgede rummelighed, at der i loven også skabes mulighed for, at der på sigt modsat i dag kan ydes støtte til organisationer, fx branchearbejdsmiljøråd, der gennemfører indsatser inden for lovens område. LO anbefaler, at det præciseres, at arbejdsmarkedets parter i forening inden for et brancheområde kan modtage støtte til indsatser, der ligger inden for fondens område. LO lægger vægt på, at arbejdsmarkedets parter skal virke i forening, fx i forbindelse med støtte til arbejdsmiljørådgivning, for at sikre et optimalt samspil med den samlede partsindsats på arbejdsmiljøområdet.

JB anbefaler, at de projekter, som fonden støtter, tager udgangspunkt i arbejdsmarkedets behov. Det kan fx være projekter, der gennemføres sammen med konkrete virksomheder eller projekter, der retter sig mod områder, hvor der er realistiske muligheder for varig beskæftigelse.

DH har anført, at der ifølge bemærkningerne kan gives støtte til kommuner, virksomheder m.fl. DH ønsker det indskrevet eksplicit, at der kan gives støtte til organisationer, da det vil fremme en bredere kreds af ansøgere. Endelig mener DH, at ”støtte til tidlig indsats over for mennesker, der rammes af en arbejdsskade eller en erhvervssygdom” bør udvides til også at omfatte mennesker med behov for en tidlig indsats pga. et erhvervet handicap, en forværring af et handicap eller anden form for sygdom end ”erhvervssygdom”.

FTF har påpeget, at det bør præciseres, at støtte til arbejdsmiljørådgivning og forebyggelsespakker ikke kan ydes til at opfylde lovens krav.

Kommentar:

Som tidligere nævnt er fondens midler frem til og med 2015 disponeret gennem det politiske udspil "Et godt og langt arbejdsliv for alle". Selve lovforslaget udelukker ikke, at LO's ønsker om på sigt at kunne yde støtte til organisationer kan imødekommes.

Hidtidige støtteprincipper i forhold til forebyggelsespakker vil blive fastholdt. For at kunne opnå støtte hertil skal aktiviteten indebære, at der sættes noget nyt i gang. Der må ikke være tale om aktiviteter, som under alle omstændigheder skulle gennemføres. Hvad angår rådgivningsordningen kan virksomhederne ikke få støtte til rådgivning om, hvordan de kan opfylde lovgivningens krav. Det betyder, at de ikke kan få støtte til, hvordan de kan opfylde afgørelser og påbud fra Arbejdstilsynet. FTF's ønske om en præcisering er imødekommet i bemærkningerne til loven.

2.4. Bestyrelsen

2.4.1. Generelle bemærkninger

DA finder det problematisk, at bestyrelsens rolle i forhold til uddelinger af fondens midler indskrænkes, og at bestyrelsen gøres mindre, idet parternes indflydelse hermed begrænses. DA har imidlertid noteret, at bestyrelsen fortsat kan pege på relevante udviklingsinitiativer i forhold til at sikre samspillet mellem bl.a. forebyggelse og fastholdelse og kan stille forslag om relevante udviklingsprojekter i krydsfeltet mellem forebyggelse og fastholdelse, fx projekter om sygefraværsindsatser.

KL finder det problematisk, at bestyrelsens rolle i forhold til uddelinger af fondens midler indskrænkes.

Lederne er meget tilfredse med lovbemærkningerne angående bestyrelsens rolle. Imidlertid ser de ikke dette indhold klart afspejlet i selve lovteksten. Det er Lederenes vurdering, at selve lovteksten ikke leverer tilstrækkelig bemyndigelse til bestyrelsen til at have klart mandat til at foreslå indsatser og opgaver for fonden. Lederne foreslår på den baggrund, at bestyrelsen sikres et klart mandat og en klar rolle lovteksten. Især i forhold til bestyrelsens muligheder for at bidrage med forslag til udviklingsinitiativer.

Kommentar:

Lovforslaget udmønter udspillet "Et godt og langt arbejdsliv for alle", hvorefter fondens midler er disponeret frem til og med 2015 til foruddefinerede indsatser. Bestyrelsen vil således fremadrettet som sin primære opgave have en bevilgende funktion i forhold til forebyggelsespakker og seniorpakker. Det betyder, at fondens bestyrelse indholdsmæssigt får en anden opgave at varetage end hidtil. Bestyrelsens nye opgaver vil blive konkretiseret i bestyrelsens forretningsorden.

2.4.2. Sammensætning og størrelse

LO ser gerne, at de tildeles 3 pladser i bestyrelsen, således at LO kan indstille et bestyrelsesmedlem for såvel et privat som et offentligt forbund, ud over den plads som LO selv ønsker at benytte. LO finder det i øvrigt uklart, hvem der er indstillingsberettiget for medlemsforbundet under LO. LO ønsker, at der i forbindelse med udpegningen anvendes den hidtidige praksis for indstilling af medlemmer til Forebyggelsesfondens bestyrelse, således at det er LO, der indstiller en repræsentant fra hhv. LO og fra et medlemsforbund.

DH er positiv over for fortsat at være repræsenteret i fondens bestyrelse. DH gør gældende, at det skal være muligt for mennesker med handicap at deltage på lige fod med andre i fondens arbejde, og at tilgængeligheden derfor skal være i orden. Dette indebærer eksempelvis sekretærbistand til blinde, døvetolkning, deltagelse af personlig assistance mv.

FF finder det hensigtsmæssigt med en mindre bestyrelse, men finder det ikke rimeligt, at det alene er fællesorganisationerne der repræsenterer lønmodtagerne i bestyrelsen. Frie Funktionærer mener derfor, at der bør være en bestyrelsespost, der repræsenterer lønmodtagere uden for fællesorganisationerne.

FA finder det vigtigt, at arbejdsmarkedets parter er bredt repræsenteret i fondens bestyrelse. FA ser ikke nogen saglige grunde til, at den finansielle sektor holdes udenfor repræsentation og anmoder på den baggrund om at blive repræsenteret i den nye bestyrelse.

FP anmoder om en plads i Forebyggelsesfondens organisation. Det kan enten være i bestyrelsen eller som tilforordnet til bestyrelsen, da FP har gode erfaringer med forebyggende indsatser og indsatser i forbindelse med sygefravær, bl.a. efter at have arbejdet sammen med Arbejdsskadestyrelsen, arbejdsgivere og kommuner.

KL finder det problematisk, at bestyrelsen gøres mindre, da parternes indflydelse hermed begrænses.

Kommentar:

Bestyrelsens ændrede størrelse og sammensætning er en konsekvens af fondens ændrede formål og hensynet til en mere effektiv fond. Med primært foruddefinerede indsatser er der ikke samme behov som tidligere for en helt så bred bestyrelses-sammensætning.

LO's påpegnings af usikkerheden omkring udpegnings af medlemsforbundet er imødekommet med en præcisering i lovtæksten.

2.5. De faglige rådgivende udvalg

2.5.1. Generelle bemærkninger

KL finder det beklageligt, at de faglige rådgivende udvalg afskaffes, da der også i fondens fortsatte virke vil være behov for at sikre en høj faglig standard. KL anfører, at det i den forbindelse er nødvendigt at trække på ekspertise og faglig indsigt fra faglige miljøer som dem, der hidtil har været repræsenteret i de faglige udvalg, og ikke udelukkende Arbejdstilsynet og NFA.

Kommentar:

Nedlæggelsen af de faglige rådgivende udvalg er en konsekvens af, at fonden fremover skal yde støtte til foruddefinerede indsatser, og at der ikke længere ydes støtte til virksomhedernes egne projektidéer. Af samme grund vil der ikke længere være behov for faglige bedømmelser af ansøgninger fra virksomhederne. De foruddefinerede indsatser vil være udarbejdet og beskrevet på et fagligt grundlag. Eksempelvis bliver forebyggelsespakker udviklet og udarbejdet i et samarbejde mellem NFA og AT og med inddragelse af relevante organisationer. I det omfang fondens bestyrelse og/eller sekretariat har behov for faglig viden kan denne indhentes ad hoc.

2.6. Opfølgning/evaluering

2.6.1. Generelle bemærkninger

JB anbefaler, at der i administrationen og fordelingen af fondens midler sættes fokus på effekter og resultater af de projekter, som fonden støtter, fx ved på forhånd at definere, hvilke resultater et givent projekt skal have for at være tilfredsstillende.

Lederne har anført, at de indsatser der igangsættes bør koordineres og evalueres, så det sikres, at indsatserne opfylder Forebyggelsesfondens formål.

Kommentar:

Det er i udspillet "Et godt og langt arbejdsliv for alle" forudsat, at indsatserne arbejdsmiljørådgivning, forebyggelsespakker, særlige tilsynsindsatser, handleplan mod arbejdsulykker i bygge- og anlægsbranchen, seniorpakker, rehabiliteringscenter, fleksjobbonus og landsdækkende fastholdelsescenter skal evalueres i perioden 2013-15.

2.6.2. Projekter igangsat under den hidtidige ordning

Roskilde Universitet har anført, at lovforslagets bemærkning om, at "den eksterne evaluering har påpeget, at det er vanskeligt for projekterne at påvise egentlige effekter af projekterne" kan tolkes som, at der ikke har været effekt af projekterne hidtil.

Kommentar:

Det er som anført af Roskilde Universitet korrekt, at lovbemærkningerne ikke må tolkes derhen, at projekterne ikke har haft effekt. Projekterne kan meget vel have

haft effekt. De foreløbige resultater fra evalueringen viser blot, at de individuelle projekters forskellige designs og ikke mindst evalueringsdesigns har gjort det svært at effektevaluere projekterne og særligt at effektevaluere på tværs af projekterne.

2.7.6. Høringsfrist

2.7.1. Generelle bemærkninger

Advokatrådet har anført at fristen på 18 dage i realiteten udelukker en nærmere stilningtagen til de forslag, der er indeholdt i høringsmaterialet, og at det på den baggrund må påregnes, at en række myndigheder og organisationer reelt ikke har mulighed for at udfylde funktionen som høringspart.

Danske Regioner bemærker, at lovforslaget – henset til den korte frist – ikke er behandlet politisk, hvorfor det forbeholdes at fremkomme med yderligere bemærkninger i den forbindelse.

KL bemærker, at det pga. den korte høringsfrist ikke har været muligt at forelægge sagen for KL's politiske udvalg og bestyrelse. KL tager derfor forbehold for bemærkninger, som sagens efterfølgende politiske behandling måtte give anledning til.

Kommentar:

Høringsfristen er fastsat under hensyn til lovforslagets videre behandling, herunder at lovforslaget fremsættes den 21. november 2012.

Bilag 1

Ekstern høring - Høringsliste

Advokatrådet,
Akademikernes Centralorganisation,
Ankestyrelsen,
Arbejdsløshedskassen for Selvstændige (ASE),
Arbejdsmarkedets Tillægspension,
Arbejds miljørådet,
Arbejdsskadeforeningen AVS,
Bedre Psykiatri
Beskæftigelsesrådet,
Business Danmark,
Centralorganisationernes Fællesudvalg,
Danmarks Frie Fagforening,
Dansk Arbejdsgiverforening,
Danske Advokater,
Danske Handicaporganisationer,
Danske Patienter,
Danske Regioner,
Danske Universiteter,
Danske Ældreråd,
Dansk Socialrådgiverforening,
Datatilsynet,
Den Kooperative Arbejdsgiver- og Interesseorganisation i Danmark (Kooperatio-
nen),
Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet,
Det Centrale Handicapråd,
Erhvervsstyrelsen,
Finansrådet,
Finanssektorens Arbejdsgiverforening,
Finanstilsynet,
Forebyggelsesfonden,
Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark,
Foreningen af Statsforvaltningsjurister,
Forsikring og Pension,
Frie Funktionærer,
Frivilligrådet,
FSR – Danske Revisorer,
Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd,
Ingeniørforeningen (IDA),
Jobrådgivernes Brancheforening,
KA Pleje,
KL (Kommunernes Landsforening),
Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte,
Kristelig Arbejdsgiverforening,
Kristelig Fagbevægelse,

Landsforeningen af Fleks- og Skånejobbere – LAFS,
Landsforeningen af Førtidspensionister,
Landsforeningen af nuværende og tidligere Psykiatribrugere (LAP),
Landsforeningen for Arbejdsskadede (LFA),
Landsorganisationen i Danmark,
Lederforum,
Ledernes Hovedorganisation,
Lægeforeningen,
OSI – Organisationen af Selvejende Institutioner,
Pension Danmark,
Psykiatrifonden,
Retssikkerhedsfonden,
Rigsrevisionen,
Rådet for Socialt Udsatte,
De Hjemløses Organisation – SAND,
SIND,
Statsforvaltningerne,
STOP Fleksjobreformen,
Sundhedskartellet,
Ældremobiliseringen,
Ældresagen,